

5. Неклеса Ю. В. Принцип змагальності та диспозитивності в цивільному процесі України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Одеса, 2011. 214 с.

Одержано 18.04.2018

УДК 351.74/.76

Дмитро Олексійович Булатін,
*аспірант Харківського національного університету
внутрішніх справ*

ЗНАЧЕННЯ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЗДІЙСНЮВАНОЇ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ

Стратегією розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року одним з пріоритетів розвитку органів системи МВС є створення безпечного середовища. Національна поліція України є одним із інструментів створення умов розвитку безпечного середовища життєдіяльності в Україні. Так, Національна поліція України повинна швидко і компетентно реагувати на надзвичайні ситуації і події, що загрожують особистій чи публічній безпеці та займатися їх превенцією.

З огляду на світову практику, поліція повинна бути одним із головних елементів системи органів із попередження і припинення правопорушень. Серед необхідних кроків є упровадження організаційних механізмів взаємодії органів системи МВС з місцевими органами влади і самоврядування, спільна підготовка превентивних програм і програм забезпечення безпеки територіальних громад.

Підвищення ролі превентивних заходів у сфері діяльності Національна поліція України є одним з пріоритетів. Серед очікуваних результатів реформ, котрі відбуваються в Національній поліції України є зміцнення громадської безпеки і правопорядку в державі завдяки реалізації превентивних програм і підвищенню спроможності Національної поліції України у протидії злочинності.

У своїй роботі поліцейський щоденно зустрічається з ситуаціями та подіями, котрим краще було б запобігти, ніж боротися з їх наслідками. Превентивна діяльність є одним із видів адміністративно-правового забезпечення Національною поліцією

України публічної безпеки і порядку. Вона полягає у запобіганні (профілактиці) вчиненню правопорушень, що посягають на публічну безпеку і порядок. Превентивна діяльність поліції здійснюється переважно за допомогою методів переконання.

Тому загальноприйнятою є думка, що стратегічним напрямом реформування Національної поліції України є відхід від репресивної моделі діяльності у правоохоронній сфері, налагодження тісної взаємодії поліції з інститутами громадянського суспільства у здійсненні роз'яснювально-превентивної діяльності для коригування деструктивної поведінки окремих громадян й усунення чинників, що детермінують правопорушення [1, с. 640].

Низький рівень ефективності превентивних заходів у сфері протидії злочинності є одним із викликів для сучасної Національної поліції України. Відтак, необхідним кроком при реформуванні засад діяльності Національної поліції України є підвищення ролі превентивної діяльності у сфері протидії злочинності і впровадження відповідних локальних програм її діяльності. Ще одним необхідним кроком є розвиток системи ювенальної превенції у сфері відповідальності органів Національної поліції України.

Нажаль, в Україні, попри численні заяви про відхід від застарілої системи показників у роботі поліції в напрямку визначення якості діяльності поліції за рівнем довіри населення, про що йдеться в законі України «Про національну поліцію України» [2], фактично діє система оцінювання діяльності поліцейського за показниками. При оцінюванні керівниками підрозділів та органів поліції, того чи іншого працівника застосовуються такі поняття, як «виявив», «направив», «виконав», «розкрив» і т.п. І звичайно ж, повністю не звертати увагу на результати роботи у вигляді статистичних показників неможливо. Навіть керівництво Міністерства внутрішніх справ та Національної поліції України періодично надає на розсуд громадськості результати роботи їх відомств у вигляді статистичних даних за певний період, з відповідними коментарями про зниження чи підвищення різного роду показників.

Проте, коли мова йде про превентивну діяльність здійснювану Національною поліцією України, то статистичний метод не можна застосовувати для того, щоб наочно продемонструвати

ефективність такої роботи. Слід розуміти, що превентивна діяльність спрямована на недопущення реалізації протиправних намірів і бажань в фактичних діях, а також усунення чи трансформацію протиправних думок, намірів і бажань та створення надійних стримуючих факторів. Відтак, вона спрямована на те, щоб в кінцевому результаті трансформувати свідомість особи і відвернути її від протиправних дій. Таким чином, результатом превентивної діяльності здійснюваної Національною поліцією України є відсутність протиправних дій зі сторони особи. Відсутність дій неможливо поррахувати. Тому, як визначити результати роботи превентивної діяльності Національної поліції України, якщо результатом такої роботи є відсутність діянь які могли бути, проте не відбулися? Про що звітувати суспільству? Тому, попри декларації щодо переходу від боротьби з правопорушеннями до їх превенції, більшість працівників поліції зосереджують свою увагу на тих напрямках роботи, котрі можуть дати результат, про який можна прозвітувати керівництву і занести в статистичні дані. Нажаль ситуація в цьому напрямку в практичних підрозділах поліції майже не змінилася. По суті, превентивна діяльність, як-то зустрічі з учнями шкіл, роз'яснювальні бесіди, участь у телевізійних програмах та інші заходи мають здебільшого формальний характер. Це видно, зокрема, по мізерному відголосу суспільства на такі заходи в соціальних мережах, відсутність рейтингових телевізійних програм тощо.

Та попри, на нашу думку, негативну ситуацію із реалізацією превентивної діяльності здійснюваної Національною поліцією України, така діяльність є однією з найбільш недооцінених та перспективних. Зрозуміло, що попередити правопорушення завжди краще ніж здійснювати діяльність спрямовану на нейтралізацію негативних наслідків від нього.

Відтак, вважаємо, потрібне переосмислення значення превентивної діяльності здійснюваної Національною поліцією України, насамперед, керівництвом Національної поліції України. Важливим в цьому напрямку є підбір кадрів на керівні посади, що будуть рушійною силою для впровадження методів превентивної діяльності, що застосовуються у багатьох розвинених країнах Європи.

Список бібліографічних посилань

1. Проневич О. С. Проактивна діяльність поліції (міліції) як складова сучасної парадигми охорони правопорядку. *Форум права*. 2011. № 3. С. 639–643. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2011_3_107 (дата звернення: 17.04.2018).

2. Закон України «Про Національну поліцію». Науково-практичний коментар. 8-ме вид., перероб. та допов. станом на 5 верес. 2017 р. / за заг. ред. Чернея В. В., Петкова С. В. Київ : Центр учб. літ., 2017. 680 с.

Одержано 19.04.2018

УДК 343.56

Дарія Олександрівна Васильєва,

*ад'юнкт Харківського національного університету
внутрішніх справ*

СПОСІБ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ У СФЕРІ ГРАЛЬНОГО БІЗНЕСУ ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ

Відповідно до ст. 91 КПК України спосіб вчинення підлягає встановленню при розслідуванні будь-якого злочину, оскільки стосується події злочину і входить до переліку обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні (предмета доказування) [1]. Поняттю способу вчинення злочинів в спеціальній юридичній літературі приділена значна увага авторів кримінологічних праць: Г. Г. Зуйкова [1], В. В. Радаєва [2], М. В. Салтевського [3], М. І. Панова, В. Ю. Шепітька, В. О. Коновалової [4] та інших. Але слід підкреслити, що спосіб вчинення злочинів в сфері грального бізнесу не отримав ще необхідного рівня наукового аналізу.

Метою цієї публікації є визначення видів діяльності та конкретних дій, що характеризують спосіб вчинення злочинів у сфері грального бізнесу у процесі їх приготування, безпосереднього здійснення та приховання.

Спосіб вчинення злочину розкриває риси злочинного діяння в конкретній криміногенній ситуації, аналіз яких є важливою умовою розкриття злочинів в сфері грального бізнесу. Його характеристиками є об'єктивні фактори: умови зовнішнього середовища, в якому скоєно злочин; час вчинення; знаряддя; зв'язок